

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 273

492 Sayılı Harçlar Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/666)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101 - 1167/03390

29.3.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.3.1985 tarihinde kararlaştırılan «492 sayılı Harçlar Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

HARÇLAR KANUNU İLE İLGİLİ GENEL GEREKÇE

1970 yılında Harçlar Kanununda Finansman Kanunu ile yapılan değişiklikle, yurt dışındaki konsolosluklarımızda yapılan pasaport, noter ve konsolosluk işlemlerinde işçi - diğer vatandaş ayırımı yapılarak, işçilerimiz için ayrı diğer vatandaşlarımız için ayrı tarifeler üzerinden harç tahsil edilmeye başlanmıştır.

Bu sistem, istenen belgelerin çokluğu sebebiyle vatandaşlarımızın güçlüklerle karşılaşmalarına, zaman israfına ve konsolosluklarımızın iş hacminin büyük ölçüde artmasına neden olmuştur. Konsolosluklarımızdaki iş hacmini artıran ve vatandaşlarımız arasında ayırım yapan diğer bir husus da, pasaport harçlarının pasaport hamiline ve sıfatına göre değişmesidir.

492 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle, işçi - diğer vatandaş ayırımı tamamen kaldırılarak, vatandaşlarımızın karşılaştıkları güçlükler giderilmekte, zaman israfı önlenmekte ve böylece dış temsilciliklerimizdeki bürokratik engeller de bertaraf edilmektedir. Ayrıca hamiline ve sıfatına göre verilen pasaportlar tek tipe indirilmekte ve konsolosluklarımızın iş hacminin büyük ölçüde azalması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, refakette kayıtlı 7 yaşından küçük çocuklardan pasaport harcı alınmaması da öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 492 sayılı Harçlar Kanununun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, Konsoloslar tarafından yapılan noter işlemlerinde (2) sayılı tarifede yazılı nispetlerin uygulanacağı ancak, bu işlemler dolayısıyla ödenmesi gereken maktu harçların 4 misli (yurt dışındaki işçiler için 3 misli) olarak tahsil olunacağı hükmü yer almaktadır.

Bu tasarı ile Kanunun 79 uncu maddesi de değiştirilmekte ve yurt dışında tahsil edilen harçlarla ilgili olarak, ilgili tarifelere ayrı ayrı veya birlikte emsal uygulanması konusunda Maliye ve Gümrük Bakanlığına yetki verilmektedir. Bu bakımdan mükerrerliğe yer ve rilmemesi için bu fıkranın son bölümü çıkarılarak madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 2. — Tasarının bu maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun 79 uncu maddesi yeniden düzenlenmiştir. Yapılan düzenleme ile, Türkiye Cumhuriyeti Muvazzaf ve Fahrî Konsolosluklarının yaptıkları her türlü işlemlerde alınacak harç miktarlarını belirlemek için tarifeler itibariyle farklı emsal tespit etme yetkisinin yanı sıra Maliye ve Gümrük Bakanlığına bu harçlara esas olmak üzere döviz kurlarını da tespit ve ilan etme yetkisi verilmiş ve bu suretle yurt dışındaki vatan daşlarımızın, harçların hesabında esas olan döviz kurları konusundaki şikâyet ve sızlanmaları da önlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca maddede yer alan «Maliye Bakanlığı» ifadesi «Maliye ve Gümrük Bakanlığı» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 3. — Bu madde ile Harçlar Kanununa ekli (6) sayılı tarife değiştirilerek, işçiler ve diğer vatandaşlar arasındaki farklılık ortadan kaldırılmış, bu tarifede yer alan maktu harç miktarları, Pasaport Kanununda yapılan değişiklikler de nazara alınmak suretiyle yeniden tespit edilmiştir.

Ayrıca, tarifeye eklenen bir hükümlerle, refakette kayıtlı 7 yaşından küçük çocuklardan pasaport harcı alınmaması sağlanmıştır.

Madde 4. — Yürürlük maddesidir.

Madde 5. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/666

Karar No. : 105

4 2 4 2 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 25.3.1985 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 1.4.1985 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «492 sayılı Harçlar Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 4 Nisan 1985 tarihinde yapılan 61 inci birleşiminde hükümet temsilcilerinin de katılımı ile görüşüldü.

1970 yılında Harçlar Kanununda finansman kanunu ile yapılan değişiklikle, yurt dışındaki konsolosluklarımızda yapılan pasaport, noter ve konsolosluk işlemlerinde işçi ve diğer vatandaş ayrımı yapılarak, işçilerimiz için ayrı diğer vatandaşlarımız için ayrı tarifeler üzerinden harç tahsil edilmektedir.

492 sayılı Kanunun getirdiği bu sistem gerek konsolosluk işlemlerini artırmış, gerekse zaman kaybına neden olmuştur. Ayrıca pasaport işlemleri esnasında hamiline ve sıfatına gibi ibarelerin gereği olarak vatandaşlara farklı ücret tarifesi uygulamak zorunluğa doğmuştur.

Bu tasarı ile 492 sayılı Kanun hükümlerinde gerekli değişiklikler yapılarak; vatandaşlar arasındaki ayrıcalıklar kaldırılmış, karşılaştıkları güçlükler giderilmiş, zaman israfı önlenmiş, temsilciliklerimizdeki bürokratik engeller kaldırılmış ve aynı zamanda konsolosluklarımızdaki yoğunlaşan işler azaltılmış olacaktır.

Diğer taraftan aynı tasarı ile refakatte kayıtlı 7 yaşından küçük çocuklardan pasaport harcı alınması hükmü de kaldırılmıştır.

Komisyonumuzda tasarının görüşülmesi sırasında söz alan üyeler Harçlar Kanununda yapılan değişiklikler hakkında ilgililere soru yönelterek izahat istemişlerdir.

Hükümet temsilcilerinin açıklamalarında; halihazırda uygulanan Harçlar Kanununa göre, gerek yurt dışında gerekse yurt içinde yapılan işlemlerde 34 çeşit harç alındığı bu durumun vatandaşlar arasında ayrıma

ve ayrıca çeşitli yığılmalarla zaman kaybına neden olduğu, bu yeni düzenleme ile 34 çeşit harcın 4 grupta toplandığı zaman kaybının ve bürokratik engellerin giderildiği, yedi yaşından küçük çocuklardan pasaport harcının alınmadığı ve iki tip pasaportun tek tipe indirildiği belirtilmiştir. Yapılan açıklamalardan sonra tasarının tümü benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesi dil ve anlam bütünlüğünü sağlamak ve uygulamada kolaylık sağlaması açısından redaksiyona tabi tutulmuş, madde bu şekliyle yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan Metin Emiroğlu Malatya	Başkanvekili Aycan Çakıroğulları Denizli	Sözcü Alaattin Fırat Muş
Kâtip Üye Kadir Demir Konya	Nabi Sabuncu Aydın	M. Fenni İslimyeli Balıkesir Tümüne Karşıyım.
Ahmet Şamil Kazokoğlu Bolu	N. Oğuzhan Artukoğlu Burdur	İlhan Aşkın Bursa
C. Tayyar Sadıklar Çanakkale Muhalefet Şerhim eklidir	Ünal Akkaya Çorum	İsmail Şengün Denizli
Ahmet Sarp Diyarbakır	İsmail Dayı Balıkesir	Metin Yaman Erzincan
Togay Gemalmaz Erzurum	İbrahim Fevzi Yaman Isparta	Tülay Öney İstanbul
Özdemir Pevlivanoğlu İzmir	Cengiz Tuncer Kayseri	Erol Ağagil Kırklareli
İsmet Ergül Kırşehir	Ayhan Fırat Malatya	Haydar Özalp Niğde
Fehmi Memişoğlu Rize	Enver Özcan Tokat	

MUHALEFET ŞERHİ

1. Harçlar Kanunu tümü ele alınarak bu gibi değişiklikler yapılmalıdır.
2. Değişiklik genelde kaynak kaybına yol açacaktır.
3. İfadeler muğlaktır. Karışıklıklara yol açabilir.

C. Tayyar Sadıklar
Çanakkale Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

492 Sayılı Harçlar Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2.7.1964 gün ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Konsoloslar tarafından yapılacak noter işlemlerinde (2) sayılı tarifede yazılı nispetler uygulanır.»

MADDE 2. — Aynı Kanunun 79 uncu madesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yabancı para ile tahsil edilecek harçların hesabı

Madde 79. — Konsolosluk harçları ile Türkiye Cumhuriyeti Muvazzaf ve Fahri Konsolosluklarının yaptıkları her türlü işlemler, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek döviz kurları ve bu işlemlerle ilgili tarifelere ayrı ayrı veya birlikte emsaller uygulanmak suretiyle harca tabi tutulur.

MADDE 3. — Aynı Kanuna bağlı (6) sayılı tarife aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

(6) SAYILI TARİFE

Pasaport, vize, ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları :

I. — Pasaport Harçları :

1. Umuma mahsus münferit ve müşterek pasaportlar :

(Konsolosluklarca verilen pasaportlar dahil)

	TL,
6 aya kadar olanlar	3 000
1 yıl için olanlar	4 000
2 yıl için olanlar	7 000
3 yıl için olanlar	10 500
3 yıldan fazla süreli olanlar	17 500

Umuma mahsus münferit ve müşterek pasaportlarda pasaportta kayıtlı her kişi için ayrı ayrı harç alınır. Refakatte kayıtlı 7 yaşından küçük çocuklardan harç alınmaz.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

492 Sayılı Harçlar Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı Kanunun 79 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yabancı para ile tahsil edilecek harçların hesabı

Madde 79. — Konsolosluk harçları ile Türkiye Cumhuriyeti Muvazzaf ve Fahri Konsolosluklarının yaptıkları her türlü işlemlere ait harçlar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek döviz kurlarına göre ve bu işlemlerle ilgili tarifelere ayrı ayrı veya birlikte emsal uygulanmak suretiyle hesap edilerek tahsil edilir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Süre uzatımları da aynı miktarda harca tabidir.

2. 5682 sayılı Pasaport Kanununun 18 inci maddesinde yer alan yabancılara mahsus damgalı pasaportlardan da 1 numaralı fıkradaki esaslara göre, umuma mahsus münferit ve müşterek pasaportlardan alınan harçlar aynen alınır.

3. Muteberlik müddeti sona eren pasaportların Konsolosluklarca süre uzatımı, bu pasaportların sürelerinin bitimi tarihinden itibaren ceza alınmaksızın yapılır.

II. — Vize harçları

	TL ₂
1. Giriş vizeleri :	
a) Tek giriş	1 500
b) Muteaddit giriş	5 000
	TL ₂
2. Transit vizeleri :	
a) Tek transit	1 500
b) Çift transit	3 000

(Müşterek pasaportlarda her şahıs için 1 ve 2 nci fıkralarda gösterilen harçlar aynen alınır)

Vize harçlarının tespitine, mütakabiliyet esası göz önünde tutularak, Dışişleri Bakanlığı yetkilidir.

3. Yabancıların Türkiye'den çıkışlarında istekleri üzerine verilecek münferit pasaportlara ait dönüş vizeleri 5 000 TL.

III. — Yabancılara verilecek ikâmet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları :

	TL ₂
1. İkâmet tezkeresi :	
6 aylık olanlar	5 000
1 yıllık olanlar	10 000
2 yıllık olanlar	15 000
2. Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları	3 000

MADDE 4. — Bu Kanun hükümleri, yayımını takip eden ay başından itibaren yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

25 . 3 . 1985

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
C. Büyükbay

Devlet Bakanı V.
A. Tenekeci

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı V.
H. H. Doğan

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
M. T. Titiz

Millî Savunma Bakanı V.
S. N. Türel

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu